

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Tämä on rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Holvikivi, J. (2021). Terveysalan muutos haastaa työntekijän osaamisen. *Podoprintti*, 2, s. 18-19.

Terveysalan muutos haastaa työntekijän osaamisen

Työn nopeat muutokset haastavat sosiaali- ja terveystyöalan toimijat kehittämään omaa osaamistaan jatkuvasti. Erityisen tärkeää on olla herkkä, niin oman työn kuin ammattialan muutoksille. Kuntoutuksen osaamista sekä sosiaali- ja terveystyöalan yhteistä osaamista on selvitetty valtakunnallisissa hankkeissa. Artikkelissa tarkastellaan hankkeiden tuottamaa osaamista työntekijän näkökulmasta. Mitä se osaaminen on, jota tulevaisuudessa tulisi olla pärjätäkseen työelämässä.

OSAAMISTA JA OIVALLUSTA KUNTOUTUKSEEN

Kuntoutusalaa on kehitetty viime vuosina aktiivisesti. Yhtenä esimerkkinä on ollut valtakunnallinen kuntoutusalan osaamiskeskittymähanke (2017-2020). Yhteisen työskentelyn tavoitteena oli uudistaa

Vuorovaikutusosaamiseen tarvitaan sosiaalisia taitoja, kykyä toisen ihmisen kohtaamiseen ja holistista näkökulmaa ihmisestä.

kuntoutusalan osaamista, tunnistaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja vauhdittaa alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. (Metropolia ammattikorkeakoulu sopimus 2017-2020) Hankkeessa on etsitty ja tutkittu näkökulmia, joilla vastataan työelämän muutos- ja uudistamistarpeisiin. Esimerkiksi vuonna 2020 toteutettiin tulevaisuuden muistelu työpajoja, joiden avulla saatiin tietoa kuntoutuksen tulevaisuuden näkymistä ja tulevaisuuden osaamistarpeista.

Työpajojen tulosten mukaan teknologia oli vahva tulevaisuuden ”trendi” kuntoutumisessa. Vahvana uudistavana osaamisalueena nousi esille teknologian käytön osaaminen niin ammattilaisten kuin kuntoutujien osaamisena. Etäkuntoutuksen, digiosaamisen

Johanna Holvikivi, yliopettaja, Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kuntoutuksen osaamisen tarpeet 2030

Vuorovaikutusosaaminen

Toimintakyvyn ja toimintaympäristön arviointiosaaminen

Teknologiaosaaminen

Yhteistoimintaosaaminen

Yhteistoimintaosaaminen

Tulevaisuudenosaaminen, muutososaaminen

Jatkuva oppimisen osaaminen takajana

Kuntoutuksen osaamistarpeet 2030.

ja verkossa tapahtuvan ohjaamisen osaaminen on tulevaisuutta. (Holvikivi ym. 2020)

Vuorovaikutusosaaminen yhtenä asiakaslähtöisyyden lähtökohdista tuli selkeästi esille. Siihen tarvitaan sosiaalisia taitoja, kykyä toisen ihmisen kohtaamiseen ja holistista näkökulmaa ihmisestä. Vuorovaikutusosaamiseen tarvitaan tunneälyä, herkkyyttä ja empatiataitoa kohdata kuntoutuja psykososiaalisena kokonaisuutena. Erityisesti nähtiin, että tätä aluetta pitäisi vahvistaa koko työuran ajan.

”Kyky asettua toisen asemaan ja kyky kuulla toista. Juuri näitä geneerisiä asioita siellä tarvitaan. Ihmisenä olemista.”

Lisäksi osaamista edellytetään yhä enemmän monialaisuudesta ja moniammatillisuudesta. Yhteistoiminta eri muodoissaan nostettiin esille erityisenä osaamisen haasteena. Yhteistoiminnalla on iso merkitys tulevaisuudessa niin kuntoutuksen toteutuksessa kuin palveluiden tuottamisessa. (Holvikivi ym. 2020)

Ammattilaisilla tulee olla laaja-alaista toimintakyvyn ja -ympäristön arviointiosaamista, sekä oman ammattialan substanssiosaamista. Koulutuksen tulisi olla tulevaisuudessa yhä laaja-alaisempaa sekä koulutustasot ja maantieteelliset rajat rikkovaa. Vastaajat näkivät myös, että kuntoutuksen vaikuttavuus-

Asiakastyöosaaminen

- Asiakaslähtöisyys
- Ohjaus- ja neuvontaosaaminen
- Palvelujärjestelmäosaaminen
- Lainsäädännön ja etiikan tuntemus

Palveluiden ja työn kehittämisosaaminen

- Tutkimus- ja kehittämisosaaminen
- Robotiikka ja digitalisaatio
- Vaikuttavuus-, kustannus- ja laatutietoisuus
- Kestävän kehityksen mukainen ympäristöosaaminen
- Viestintäosaaminen

Työntekijyyden ja yhteistoiminnan muutososaaminen

- Työntekijyysosaaminen
- Monialainen yhteistoiminta

Sosiaali- ja terveysalan yhteinen osaaminen

tutkimuksen osaamista ja tutkimuksen tuloksia hyödynnetään päätöksenteossa. Jos näin tapahtuu, niin yhä enemmän vaaditaan ammatillisilta vaikuttavuus- ja tutkimusosaamista. (Holvikivi ym. 2020)

Erityisen tärkeänä nähtiin, että organisaatiot ovat varmistaneet mahdollisuuden jatkuvaan oppimiseen ja että työntekijät huolehtivat jatkuvan oppimisen valmiuksien ylläpitäminen nähtiin tärkeiksi. Organisaatioiden tulee ottaa vastuuta ja tarjota mahdollisuuksia oman ja työyhteisön osaamisen jatkuvalle kehittämiselle. Yhtenä ideana tuotiin esille, että työuran alkuvaiheessa voisi olla ammatillisen kehittymisen mentorointimalli, joka tukisi nuoren työntekijän kehittymistä. (Holvikivi ym. 2020)

SOTETIE – SOSIAALI- JA TERVEYSALAN YHTEISTÄ OSAAMISTA KEHITTÄMÄSSÄ

Sotetie hankkeessa tarkastelun keskiössä on ollut sosiaali- ja terveysalan yhteinen osaaminen, jota kaikilla sote työntekijöillä tulisi olla riippumatta siitä, millaisissa työpaikoissa he työskentelevät. Hankkeessa valmistellaan sähköistä arviointikarttaa, jonka avulla jokainen työntekijä voi omaa osaamistaan arvioida. Tuleva sähköinen Sotetie tietokanta kertoo erilaisista koulutusmahdollisuuksista, jos haluaa omaa osaamistaan lisätä tai syventää. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveysalan yhteinen osaaminen on kuvattu kolmen kokonaisuuden kautta, joita ovat asiakastyöosaaminen, palveluiden ja työn kehittämisosaaminen sekä työntekijyyden ja yhteistoiminnan muutososaaminen. (Tikkanen 2021, Laanterä ym. 2020)

OMAT TAITONI TULEVAISUUDESSA

Viime aikoina onkin käyty paljon keskustelua siitä, millaisilla taidoilla pärjää tulevaisuuden työelämässä. Samoin on pohdittu oman osaamisen kehittämistä ja hallintaa. Kun työn ja työelämän tutkijoilta kysyttiin, mikä on merkityksellisintä, niin he nostivat esille seuraavat taidot: itsetuntemus, verkostoitumistaidot, kokonaisuusien hallinta ja resilienssi, valmius oppia ja ei vähäisimpänä työorganisaation oppimisen mahdollistaminen (Lehtinen 2021). Lopuksi voi todeta, että osaaminen ja työhyvinvointi ovat asioita, jotka kulkevat rintarinnan. Asiakaslähtöinen toiminta edellyttää vahvaa omaa substanssiosaamista sekä yhteisen osaamisen hallintaa, niin että kokonaisuudesta tulee eheä ja hyvä.

LÄHTEET:

- Holvikivi, J., Huovinen, J., Katajapuu, N., Kinnunen, A., Kiviahjo-Tiippana, A., Kuisma, R., Kärkkäinen, R., Leskelä, J., Lähteenmäki, M-L. & Lällä, K. 2020. Näkymiä kuntoutuksen osaamisen uudistamiseen ja tulevaisuuteen. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisu. Saatavilla osoitteesta: <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-328-265-0>
- Metropolia Ammattikorkeakoulu sopimus 2017-2020. <https://minedu.fi/documents/1410845/3992619/Metropolia+ammattikorkeakoulu+sopimus+2017-2020.pdf/2a26616b-d5c5-4d4b-92e0-e18278181846/Metropolia+ammattikorkeakoulu+sopimus+2017-2020.pdf?version=1.1&t=1513258722000>
- Laanterä, S. & Saunders, H. (Eds.). 2020. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten geneerinen osaaminen. Saatavissa osoitteesta: <http://um.fi/URN:ISBN::978-952-344-253-5>
- Lehtinen, S. Millaisilla taidoilla pärjää tulevaisuuden työelämässä? Luettu 6.5.2021. <https://www.ttl.fi/tyopiste/milla-taidoilla-parjaa-tyoelama-2030-luvulla/>
- Tikkanen, P. SOTETIE-sivusto avuksi jatkuvaan oppimiseen sote-alalla. Luettu 6.5.2021. <https://blogi.savonia.fi/sotetie/2021/04/22/sotetie-sivusto-avuksi-jatkuvaan-oppimiseen-sote-alalla/>